

ENVER LJUBOVIĆ

SENJSKA PLEMIĆKA OBITELJ BLASIOLIS-BLAŽIOLOVIĆ I NJIHOVI GRBOVI

Enver Ljubović
V. Čopića 1
HR 53270 Senj
enver.ljubovic@gs.t-com.hr

UDK: 929.6(497.5 Senj)
929 Blasiolis-Blažiolović, obitelj
Pregledni članak
Ur.: 2008-12-10

Autor u radu opisuje poznatu senjsku plemićku obitelj Blažiolović (Blasiolis), talijanskog podrijetla, koja je rano pohrvaćena, a čiji su članovi zauzimali visoke crkvene i vojničke položaje u gradu Senju. Iz ove je obitelji bio i Jakov Blažiolović, senjski biskup i glagoljaš, prevoditelj knjige *La confessione generale*, franjevca trećoredca Michaela de Carcana iz Milana. Knjiga je tiskana glagoljicom u Senju 1496. pod naslovom *Spovid općena*.

Obitelj je u gradu imala četiri kamena reljefna grba: na nadgrobnom spomeniku Matije Blažiolovića iz 1564. koji je pokopan u crkvi sv.Franje, kamenu obiteljski grb na grlu cisterne, obiteljski kamenu grb koji se danas nalazi u ulici Ive Vlatkovića te reljefni kamenu grb biskupa Jakova Blažiolovića koji se danas nalazi iznad ulaza u Sakralnu baštinu.

Nekoliko članova ove obitelji sudjelovalo je u poslanstvima utjecajnih Senjana na dvoru u Beču. Zasigurno je obitelj talijanskog podrijetla, a prvi se put spominje u jednom dokumentu iz 1503., u kojem Antun Blažiolović moli ugarsko-hrvatskog kralja Vladislava da potvrdi gradu Senju sve povlastice koje je prije potvrdio kralj Matijaš Korvin. Neki članovi ove obitelji popisani su u prvom (1540.) i drugom (1551.) popisu senjske plaćene vojne posade, a Gašpar Blažiolović nalazi se na popisu vojne posade Otočac iz 1551. godine. Kao važna i utjecajna plemićka obitelj ostavila je dubok trag u povijesti i kulturi ovoga uskočkog grada.

Ključne riječi: plemićka obitelj, Blažiolović, grbovi

KAMENI GRBOVI OBITELJI BLASIOLIS-BLAŽIOLOVIĆ

Grad Senj kroz svoju je bogatu povijest imao svoje plemiće koji su u Senj dolazili iz raznih krajeva zbog trgovačkih i vojnih poslova. Svi su oni ostavili dubok trag u povijesti i kulturi ovoga grada. Na kućama bogatih senjskih patricija izgrađeni su gotički i renesansni portali na kojima je obično

bio i isklesan njihov obiteljski reljefni grb, a crkva sv. Franje bila je mjesto gdje su pokapani mnogi ugledni dostojanstvenici grada te se u njoj nalazilo nekoliko kamenih nadgrobnih ploča s isklesanim grbovima i natpisima mnogih uglednih odličnika grada, ponajviše vojvoda senjskih uskoka i crkvenih dostojanstvenika.

Jedna od takvih bogatih i utjecajnih obitelji bila je obitelj Blasiolis (Blažiolović), čiji su plemićki grbovi bili na nadgrobnim spomeniku jednog člana obitelji te na pročelju njihove obiteljske kuće i na grlu cisterne.

Kameni grb s natpisom senjskog plemića Mateja de Blasiolisa (Matije Blažiolovića) iz 1564. godine nalazio se na njegovoj nadgrobnoj ploči u crkvi sv. Franje u Senju.¹

Sl. 1. Kameni grb Mateja de Blasiolisa iz godine 1564. iz crkve sv. Franje u Senju² (ulomci se danas nalaze u dvorištu Sakralne baštine u Senju)

¹ Vidi: I.KUKULJEVIĆ-SAKCINSKI, 1891, 25, broj 804; I. BOJNIČIĆ, 1899, 217, T. 15; M. MAGDIĆ, 1877, 64; P. TIJAN, 1931, 64; P. TIJAN, 1940, 64; (bilješke uz sliku 49.) E. LJUBOVIĆ, 1996, 21; E. LJUBOVIĆ, 1998, 44.-46; E. LJUBOVIĆ, 2007, 230-231.

² Crkva je u cijelosti razrušena osim zvonika tijekom bombardiranja grada Senja u listopadu 1943., a reljefni grb s natpisom nalazio se u svetišku crkve. Nadgrobna ploča je razbijena i sastoji se od dva dijela te se danas nalazi u dvorištu Župnog ureda Senj. Inventarizaciju cjelokupne građe iz razrušene crkve izvršila je Blaženka Ljubović, prof. godine 1995. (inv. broj 14. A, B, C, D, E/1995.), Gradski muzej Senj.

*Opis grba*³

U polukružnom štitu isklesane su četiri kose grede poredane s lijeve strane nadesno, a preko njih je isklesana jedna poprečna greda zdesna na lijevo. Iznad štita kao ukras isklesana je kaciga sa zatvorenim viziorom i ukrašena perjem. Nadgrobni spomenik s grbom i natpisom isklesan je od domaćeg kamena vapnenca, a dimenzije su 145x 85x 14 cm. Grb je iz 16. st. (1564.).

Ispod grba nalazi se natpis na latinskom jeziku koji glasi:

HIC NOBILIS VI
RI. DOMINI. MATHEI
D: BLASIOLIS. P
ATRITII. SEGNIE
OSSA. REQUIESCUNT.
CATHERINA
VXOR. F. F. SIBI
SVISQ. EREDIBS (1564)

Prijevod teksta na hrvatski jezik glasi: Ovdje poživaju kosti plemenitog muža gospodina Mateja de Blasiolisa (Matije Blažiolovića), patricija senjskog. Supruga Katarina dade načiniti sebi i svojim baštinicima godine 1564.

Sl. 2. Kameni grb biskupa Jakova Blažiolovića iz 1501. (iznad ulaza u Sakralnu baštinu)

³ Grb senjske plemićke obitelji Blasioli-Blažiolović gotovo je identičan s kamenim grbom senjskog plemića Martina Posedarskog s pročelja njegove obiteljske kuće na Pavlinskom trgu u Senju (danas kuća obitelji Bezjak-Mrakovčić). Jedina razlika je što ukošene četiri grede u grbu Blažiolovića idu s desna na lijevo, a preko njih je jedna poprečna greda s lijeva na desno. Na grbu Martina Posedarskog položaj položenih greda u štitu kamenog grba je obrnut.

Drugi kameni grb ove senjske plemićke obitelji, odnosno kameni grb senjskog biskupa Jakova Blažiolovića iz 1501. nalazi se iznad ulaznih vrata Sakralne baštine u Senju. Grb je isklesan na ploči od kamena vapnenca, visina ploče je 50 cm, širina 35 cm i debljina 6 cm, a grb s nadgrobnog spomenika datira s početka 16. st. (1501.).

Grb je isti kao i obiteljski grb Blažiolovića, samo što je iznad štita isklesana biskupska mitra, a sa svake strane štita vise biskupske vrpce sa šest resa.

Sl. 3. Obiteljski grb Blasiolis-Blažiolović, foto Arhiva GMS-a (Ulica Ivana Vlatkovića)

Treći kameni grb Blažiolovića je obiteljski grb Blažiolovića isklesan i uzidan u zid obiteljske kuće u Ulici Ivana Vlatkovića u Senju, u neposrednoj blizini Sakralne baštine senjske biskupije.

U kamenom štitu grba isklesane su četiri kose grede postavljene zdesna nalijevo te jedna popriječna greda slijeva nadesno. Grb se vjerojatno nalazio nekada na obiteljskoj kući Blažiolovića (danas je kuća vlasništvo obitelji Nabršnigg-Slanec na Pavlinskom trgu).⁴ Grb je ovdje zasigurno donijet i uzidan prilikom obnove obiteljske kuće Prpić u spomenutoj ulici Ivana Vlatkovića.

⁴ Neke arhitektonske dijelove iz ove kuće sačuvao je poznati senjski konzervator dr. Vuk Krajač.

Četvrti kameni reljefni grb obitelji Blažiolovića isklesan je na grlu cisterne koja se danas nalazi ispred obiteljske kuće Slanec u Sv. Jeleni pokraj Senja. Grb je do 1925. bio na grlu ispred obiteljske kuće u Senju, a poslije je prenesen u Svetu Jelenu. Na grlu cisterne nalazi se i natpis u kojem stoji da su Blažiolovići u spomen na svoju majku Antoniju dali izraditi ovo grlo cisterne na kojemu s prednje strane isklesali obiteljski grb.

Sl. 4. Obiteljski grb Blažiolovića s grla cisterne, foto Ante Španić (danas ispred obiteljske kuće Slanec u Sv. Jeleni kraj Senja)

O OBITELJI BLASIOLIS-BLAŽIOLOVIĆ

Plemićka obitelj Blažiolović u izvorima dolazi u različitim oblicima: Blasiolis, Blasioli, Blažiolović, Blažiol, Wlaschioll i Blažić. Prezime dolazi od svetačkog imena Blaž (grč. *Blasi(os)* ili *Blasius*, a od ovoga imena nastalo je i dubrovačko ime Vlaho.⁵

Obitelj je talijanskog podrijetla Blasioli ili Blasiolis, ali se obitelj veoma rano pohrvatila i primila hrvatski oblik prezimena Blažiolić, Blažiolović ili Blažić, kako dolazi u pojedinim povijesnim dokumentima grada Senja iz 16. st.

Prvi je spomen ove obitelji u jednom dokumentu iz godine 1503., gdje građanin Antun Blažiolović moli ugarsko-hrvatskog kralja Vladislava da potvrdi gradu Senju sve povlastice koje je još prije potvrdio kralj Matija Korvin.

⁵ P. ŠIMUNOVIĆ, 2008, 104.

Obitelj Blažiolović imala je na Potoku, s jugoistočne strane kuće Posedarić, obiteljsku kuću s dvorištem, a uz kuću se nalazila cisterna koju je krasilo kameno grlo (bukalac). Ono je preneseno na privatni posjed Blažiolovića u Svetu Jелenu, gdje se nekada naslazio poznati pavlinski samostan. Kameno grlo je postavljeno na cisternu, gdje se i danas nalazi. Na grlu s prednje strane uklesan je grb sličan grbu Mateja Blažiolovića s nadgrobne ploče iz crkve sv. Franje iz godine 1564. Prema nekim pretpostavkama i arhitektonskim obilježjima obiteljska kuća Blažiolovića mogla bi biti izgrađena tijekom 15. ili 16. st.⁶

Već oko 1540. godine u prvom popisu senjske plaćene vojne posade spominje se Jeronim Blažiolović kao viši časnik, a u drugom popisu 1551. godine nalazi se ime Gašpara Blažiolovića - Blasiolisa s 5 forinti mjesečne plaće. Isti Gašpar Blažiolović nalazi se na popisu vojne posade utvrde Otočac.⁷ Godine 1609. u Senju je djelovao sudac Juraj Blažiolović koji je pripadao senjskom patricijatu. Nekoliko članova ove obitelji sudjelovalo je u poslanstvima utjecajnih Senjana na dvoru u Beču. Obitelj je vrlo rano izumrla.

BISKUP JAKOV BLAŽIOLOVIĆ (Jacobus de Blasiolis)

Najpoznatiji član ove obitelji bio je, dakako, Jakov Blažiolović (Jacobus de Blasiolis), senjski biskup i glagoljaš, rođen u drugoj polovici 15. st., a umro u Rimu godine 1513. Potomak je staroga senjskog plemićkog roda Blažiolovića. Prvi put se spominje kao prevoditelj knjige *La confessione generale*, franjevca trećoredca Michaela de Carcana iz Milana koja je bila tiskana glagoljicom u Senju 1496. pod naslovom *Spovid općena*.⁸ Ovu knjigu tiskao je u senjskoj tiskari poznati glagoljski tiskar iz Vrbnika i senjski kanonik pop Blaž Baromić, a to vidimo i prema kolofonu tiskare: "*Ja pop Blaž Baromov sin s Vrbnika stampah ovu Spovid, stumači ju s knjig latinskih poštovani gospodin Jakob na let gnih 1496 aprila 25 dan*".⁹ Jakov Blažiolović biskupom je postao godine 1501. nakon odreknuća Mihovila Božičevića Dubrovčanina. Sukobio se s otočkim biskupom Vinkom Andreisom zbog jurisdikcije i desetine u župi Gackoj. Kralj je u Budimu 26. listopada potvrdio kompromisan sporazum, ali je ponovno došlo do spora koji se završio 1507. kraljevskim

⁶ A. GLAVIČIĆ, 1995, 127-128.

⁷ R. LOPAŠIĆ, 1899, III, 517-514; E. LJUBOVIĆ, 1998, 45.

⁸ *HRVATSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON*, 1983, 40-41 (prilog Cvite Fiskovića o biskupu Jakovu Blažioloviću); M. BOGOVIĆ, 1994, 52. Taj tiskani hrvatskočakavski prijevod *Spovidi općene* sačuvan je u samo jednom primjerku u Knjižnici samostana franjevaca trećoredaca u Zagrebu.

⁹ S. IVANČIĆ, 1887, 58; Z. KULUNDŽIĆ, 1996, 179.

dekretom kojim se nalaže gackim plemićima da plaćaju desetinu senjskom biskupu.¹⁰ Godine 1504. postao je opat (*comendator*) benediktinskog samostana sv. Jurja kod Senja, a 1513. godine sudjelovao je na V. lateranskom saboru te se smatra da je tamo i umro, a vjerojatno je ondje i pokopan.

Obitelj Blažiolović je jedna od najznamenitijih senjskih plemićkih obitelji u 16. st. Iz ove plemićke obitelji, koja je bila uvrštena i u gradski patricijat, izniknuli su mnogi časnici, koji su služili u senjskoj vojnoj posadi te mnogobrojni svećenici od kojih je jedan bio i senjski biskup. Koliki je bio značaj ove obitelji u Senju vidi se i po njihovoj raskošnoj kući koju su posjedovali u gradskoj jezgri, a na kući je bio isklesan njihov obiteljski grb.

Literatura

- Ivan BOJNIČIĆ, *Der Adel von Kroatien und Slavonien*, J. Siebmachers grosses alegemeins Wappenbuch, IV/13, Nürnberg, 1899.
- Ante GLAVIČIĆ, Kamena pročelja srednjovjekovnih kuća u Senju, *Senjski zbornik*, 22, Senj, 1995, 127-128.
- HRVATSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON, LZMK, I, Zagreb, 1983, 40-41.
- Mile BOGOVIĆ, *Glagoljica u Senju*, Senj, 1994.
- Stjepan IVANČIĆ, *Porabi glagoljice kod redovnika III reda sv. Franje, po Dalmaciji, Istri i Kvarneru*, Zadar, 1887.
- Zvonimir KOLUNDŽIĆ, Glagoljaška štamparija XV. i XVI. st., Kosinj-Senj-Rijeka, *Senjski zbornik*, 22, Senj, 1966, 179.
- Ivan KUKULJEVIĆ SAKCINSKI, *Nadpisi sredovječni i novovjeki u Hrvatskoj i Slavoniji*, Zagreb, 1891.
- Radoslav LOPAŠIĆ, *Spomenici Hrvatske krajine*, 3, Zagreb, 1899.
- Blaženka LJUBOVIĆ - Enver LJUBOVIĆ, *Grbovi i natpisi na kamenim spomenicima Senja*, Senj, 1996.
- Enver LJUBOVIĆ, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, Senj, 1998.
- Enver LJUBOVIĆ, *Grbovnik Gacke, Krbave, Like, Senja i Vinodola*, Senj, 2007.
- Mile MAGDIĆ, *Topografija i povijest grada Senja*, Senj, 1877.
- Petar ŠIMUNOVIĆ, *Hrvatska prezimena*, Zagreb, 2006.
- Pavao TIJAN, *Vodič po Senju i okolici*, Senj, 1931.

¹⁰ M. BOGOVIĆ, 1994, 53.

BLASIOLOIS-BLAŽIOLOVIĆ NOBLE SENJ FAMILY
AND ITS COAT OF ARMS

Summary

The author in this paper describes the famous Senj noble family Blažiolović (Blasiolis), of Italian origin, but very early on Croaticized and whose members took high church and military positions in the town of Senj. Originally of this family was also Jakov Blažiolović, a Senj bishop and glagolitic priest, who translated the book 'La confessione generale' by Franciscan brother Michael de Carcana from Milan. The book was printed in glagolitic in Senj in 1496 under the title 'Spovid općena' (General confession).

The family had four stone relief coat of arms in the town: on the grave stone monument of Matija Blažiolović from 1564 who was buried in the Church of St. Francis, stone family coat of arms on the top of a well, family stone coat of arms which today is placed in Ivo Vlatković Street and a stone relief coat of arms of Bishop Jakov Blažiolović which today is placed above the entrance in Sacral Heritage.

Some members of this family participated in the delegations of influential people of Senj to the court in Vienna. It is sure this family of Italian origin was mentioned for the first time in one document from 1503 in which Antun Blažiolović asked the then Hungarian-Croatian King Vladislav to confirm privileges to the town of Senj which before were confirmed by King Mathias Corvinus of Hungary. Some members of this family were noted in the first (1540) and second (1551) list of Senj mercenary troops and Gašpar Blažiolović was on the list of military troops in Otočac in 1551. As an important and influential noble family they left a deep trace in the history and culture of this town of Uskoks.

Keywords: noble family, Blažiolović, coat of arms